

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra az Európai Közösség kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramjáról (2007–2013)”

(2006/C 115/05)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösség kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramjáról (2007–2013) szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra tett javaslatra (COM(2005) 119 final – 2005/0043 (COD) – 2005/0044 (CNS));

tekintettel az Európai Bizottság „A tudás Európai Kutatási Térségének (EKT) építése a növekedés érdekében” című közleményére (COM(2005) 118 final);

tekintettel az Európai Tanács 2005. március 31-i határozatára, melyben az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikk (1) bekezdése alapján kikéri a Régiók Bizottsága véleményét e tárgyban;

tekintettel elnökének 2005. május 19-i határozatára, melyben a „Kultúra és oktatás” szakbizottságot vélemény kidolgozásával bízta meg e tárgyban;

tekintettel a 2000-es lisszaboni Európai Tanács határozatára, amely jóváhagyta az „európai kutatási térség” tervét, és így megteremtette az Európai Unió közös tudományos és technológiai politikájának alapját;

tekintettel a 2002. márciusi barcelonai Európai Tanács határozatára, amely az Európai Uniónak célkitűzésként ajánlotta, hogy az európai kutatásra fordított kiadások 2010 végére elérjék a közösségi GDP 3 %-át;

tekintettel az Európai Bizottság „Európai fejlesztési kezdeményezés – befektetések a növekedést és a foglalkoztatást segítő hálózatokba és ismeretekbe” (COM(2003) 690 final) című közleményére;

tekintettel az Európai Bizottság „Tudomány és technológia: kulcs Európa jövőjéhez – a jövőbeli európai kutatástámogatási politikára vonatkozó iránymutatások” (COM(2004) 353 final) című közleményére és az RB e tárgyban megfogalmazott véleményére (CdR 194/2004 fin) (1);

tekintettel a független szakértők magas szintű csoportjának a hatodik keretprogram új eszközei hatékonyságának értékeléséhez fűzött megjegyzései és ajánlásai kapcsán kiadott európai bizottsági közleményre (COM(2004) 574 final);

tekintettel az Európai Tanács tavaszi ülészsaka számára készített „Közös munkával a növekedésért és a munkahelyekért – A lisszaboni stratégia új kezdete” című európai bizottsági közleményre (COM(2005) 24 final);

tekintettel a versenyképességi és innovációs keretprogram (2007–2013) létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra tett javaslatra (COM(2005) 121 final – 2005/0050 (COD));

tekintettel az Európai Bizottság „Európa szellemi tőkéjének mozgósítása: tegyük lehetővé az egyetemek teljes körű hozzájárulását a lisszaboni stratégiához!” (COM(2005) 152 final) című közleményére és az RB e tárgyban megfogalmazott véleményére (CdR 154/2005 fin);

tekintettel a Ramon Marimon professzor vezette magas szintű munkacsoport „A hetedik keretprogram új eszközei hatékonyságának értékelése” című jelentésére (2004. június 21.);

tekintettel a „Kultúra és oktatás” szakbizottság által 2005. szeptember 22-én elfogadott véleményre (CdR 155/2005 rev. 2, előadó: **Lars Nordström**, Västra Götaland régió regionális tanácsának tagja (SE/ALDE));

(1) HL C 71, 2005. 03. 22., 22. o.

mivel

1. az európai bizottsági javaslatban megjelölt általános célkitűzések elengedhetetlenek a lisszaboni stratégia megvalósításához. A kutatásra fordított költségek az Európai Unió GDP-jének 3 %-ára való növelése (amelyből 2 %-ot a magánszektornak kell vállalnia) – tudva, hogy a kutatás és fejlesztés középpontjában a tudásalapú társadalom és gazdaság európai szintű támogatása áll – rendkívül komoly cél, amely csak közös erőfeszítéssel és a tagállamok, illetve az Európai Unió összehangolt munkájával érhető el;
2. a kutatás, az innováció és az egész életen át tartó tanulás Európa fejlődésének és versenyképességének kulcsa;
3. az Európai Unióban a kutatásra fordított költségek szükséges megduplázása a 2007–2013 közötti időszakban összhangban van a lisszaboni stratégia célkitűzéseivel, és tekintettel van arra, hogy 2004-ben tíz új tagállam csatlakozott az Unióhoz. A javaslat megvalósítása minden európai országnak érdekében áll, még akkor is, ha a 2007–2013-as pénzügyi terv más területein esetleg változások várhatók;
4. a jelenlegi (hatodik) kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs keretprogram (2002–2006) és a következő (hetedik) keretprogram között nagymértékű folyamatosság figyelhető meg, de a javaslat új feladatköröket is tartalmaz. Ilyenek például az Európai Kutatási Tanács létrehozása és a közös technológiai kezdeményezések;
5. az Európai Bizottság javaslatában szereplő intézkedések nem kohéziós eszközök, de kétségek nélkül Európa-szerte kihatnak a kohézióra;

2005. november 16–17-én tartott 62. plenáris ülésén (a november 16-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta a következő véleményt:

A Régiók Bizottsága álláspontja**1. Az RB általános megjegyzései**

1.1 A Régiók Bizottsága **üdvözli**, hogy a javaslat **politikai háttere és céljai** egy önálló, az európai kutatási térség létrehozásáról szóló, a javaslattal együtt előterjesztett közleményben kerülnek bemutatásra.

1.2 A Régiók Bizottsága **túlnyomórészt kedvezően értékeli az Európai Bizottság javaslatát**, mivel az nagy mértékű **folyamatosságot** biztosít az új és a jelenlegi keretprogram között. A helyi és regionális önkormányzatok, valamint a kis- és középvállalkozások (KKV-k) jobb lehetőséget kaptak a részvételre, bár a hetedik keretprogram eszközei továbbra is a „nagyobb volumenű kezdeményezéseket” részesítik előnyben.

1.3 Tekintettel a lisszaboni menetrend újraindítására, a Régiók Bizottsága **hangsúlyozza** a pénzügyi tervről történő megállapodás fontosságát, amely lehetővé teszi a hetedik keretprogram megfelelő finanszírozását az Európai Bizottság javaslatának megfelelően.

1.4 A Régiók Bizottsága **üdvözli** az adminisztratív, pénzügyi és jogi eljárások **egyszerűsítését**, amelyről a javaslatot kísérő, a végrehajtásra vonatkozó munkadokumentum szól, és különösen nagy jelentőséget tulajdonít annak a megállapításnak, miszerint a kérelmezési eljárás, a szerződési tárgyalások és a végrehajtás minden szakaszát egyszerűsíteni kell.

1.5 A Régiók Bizottsága **megállapítja**, hogy az Európai Bizottság **széleskörű konzultációk** keretében számos érdekelt fél véleményét meghallgatta, és hogy a javaslat mélyreható **hatásvizsgálaton** alapul, amelyből nem hiányoznak az értékelések és az érintettektől kapott adatok sem.

1.6 A Régiók Bizottsága **osztja azt a nézetet**, miszerint a „tudás” a lisszaboni stratégia alapköve, és az innováció, az oktatás és a kutatás képezik a „tudás háromszögét”. A Régiók Bizottsága fontosnak tartja hangsúlyozni, hogy **a minőségre és kiemelkedő teljesítményekre való törekvés a kutatási politika alapvető szempontja**, hiszen így jöhet létre olyan tudás, amely hozzájárul a gazdaság fenntartható fejlődéséhez, a foglalkoztatáshoz és a társadalmi kohézióhoz.

1.7 A Régiók Bizottsága **támogatja** a program átfogó céljait és a hetedik keretprogram négy egyedi – az európai kutatási politika négy fő célkitűzésének megfelelő – programra való felosztását (**Együtműködés, Ötletek, Emberi erőforrás, Kapacitások**).

1.8 A Régiók Bizottsága **üdvözli**, hogy az **„Együtműködés”** program **összefogja** a határokon átnyúló együttműködés keretében végzett tevékenységeket – az együttműködésen alapuló kutatási projektektől és hálózatoktól a kutatási programok összehangolásáig –, méghozzá **mindössze kilenc témában**, melyek a következők:

- a) Egészségügy
- b) Élelmiszerek, mezőgazdaság és biotechnológia
- c) Információs és kommunikációs technológiák
- d) Nanotudományok, nanotechnológiák, anyagtudomány és új gyártástechnológiák
- e) Energia
- f) Környezetvédelem (beleértve az éghajlatváltozást is)

- g) Közlekedés (beleértve a repüléstechnikát is)
- h) Társadalom-gazdaságtan és humán tudományok
- i) Biztonság és űrkutatás

1.9 A Régiók Bizottsága **sokat remél az „Ötletek” programtól**, amelynek keretein belül egy önálló Európai Kutatási Tanács jön létre a kutatók által javasolt és a tudomány minden szakterületén egymással versenyben álló, különálló kutatócsoportok által végzett élvonalbeli kutatás támogatására. Az RB külön kiemeli a független Kutatási Tanács jelentőségét, és támogatja a kutatási eredményeknek a helyi és regionális önkormányzatokkal teljes együttműködésben történő szisztematikus terjesztését. Az Európai Kutatási Tanácsra vonatkozó elképzelést azért kellene kidolgozni, hogy szoros kapcsolat alakuljon ki a helyi és regionális vezetéssel és a Régiók Bizottságával.

1.10 A Régiók Bizottsága **üdvözli**, hogy az **„Emberi erőforrás”** program keretében megerősödik a kutatók képzését és pályafutásuk elősegítését támogató tevékenység, melynél a fő hangsúly a képesség- és pályafutás-fejlesztésre, valamint a nemzeti rendszerekkel való szorosabb kapcsolatra kerül.

1.11 A **„Kapacitások”** programmal kapcsolatban hangsúlyozza a keretprogram és a strukturális alapok összehangolásának szükségességét az európai kutatási, képzési és innovációs kapacitások megnövelése céljából, különös tekintettel a kutatási infrastruktúrákra, a kis- és középvállalkozások javára folytatott kutatásra, a kutatóorientált regionális csoportosulásokra és a kutatási potenciál felszabadítására az EU konvergencia célkitűzés által érintett régiókban, valamint a „Tudomány a társadalomban” témáját érintő kérdésekre és az átfogó nemzetközi együttműködésre.

1.12 Európának törekednie kell a tagállamok legteljesebb integrációjára. Minden közösségi politika és eszköz tekintetében az integráció előfeltétel a tagországok jelentős emberi és gazdasági potenciáljának kiaknázásához, mely által versenyképesebb és összetartóbb Európa épülhet, amelyben a fejlődés fenntartható. A keretprogramoknak segíteniük kell az integrációs folyamat felgyorsítását.

2. „Együttműködés” program

2.1 A tudástranszfer és a tudás terjesztése alapvető jelentőségű. A jelenlegi keretprogram gondoskodik ugyan az ehhez szükséges mechanizmusokról, de felvetődik a kérdés, hogy ezeket rendszeresen és hatékonyan alkalmazzák-e. Hogyan alakul az eredmények sorsa? Erről keveset tudunk, mert a nyomon követéssel szemben hiányoznak az egyértelmű elvárások. Megoldást jelenthetne, ha a jóváhagyott projektek esetében fokozottan érvényesülne a tudástranszfert szolgáló stratégiák fejlesztésének és megvalósításának követelménye. Jó lenne, ha az Európai Bizottság mindezt figyelemmel kísérné, és ellenőrizné, milyen eredmények születnek.

2.2 Az információs és kommunikációs technológia (IKT) elengedhetlenül fontos az ipar, a vállalkozások, a szolgáltatási ágazat, a tudomány és technológia minden aspektusa – köztük

a biztonság és a védelem – számára. Európának különösen Japánhoz és az Egyesült Államokhoz képest jelentős lemaradásai vannak, nem utolsósorban a szuperszámítógépek szükségességének tekintetében számos jelentős területen, pl. az éghajlat-, biztonság- és anyagkutatásban, valamint az új gyógyszer-előállítás terén.

2.3 A fenntartható fejlődés ökológiai dimenziójával kapcsolatban az RB **rámutat** arra, hogy a természetet forrásnak kell tekinteni, következésképpen kutatómunkát kellene végezni a bioenergia és a bio-tüzelőanyag, a növényi genomika, a fatechnológia, a fenntartható erdőgazdálkodás, a bányatechnika, a hulladék ártalmatlanításának technológiája és a turizmus terén.

2.4 Az RB megismétli, hogy nagy meglepedésére szolgált, hogy a fontos energia-alprogram újra felvételt nyert a hetedik keretprogramba. Bár az energiakutatás is magas prioritást élvez az Euratom hetedik keretprogramjában, ezt a kulcsfontosságú témát még inkább középpontba kellene állítani. Az energia a versenyképes gazdaság elengedhetetlen forrása, ám amint az közismert, Európa aggasztóan rá van utalva az energia importjára.

2.5 Fontos, hogy az ökológiai tervek a társadalmi dimenziót is figyelembe vegyék, és ennek megfelelően egészüljenek ki. Az RB ebben az összefüggésben főként az integrációt szeretné átfogó témaként kiemelni. Fontos lenne, hogy a kutatás például azzal is foglalkozzon, hogy az Unióban hogyan valósul meg az integrációs politika, milyen tovább vezető intézkedések figyelhetők meg, ezek mögött milyen célkitűzések állnak, és milyen mutatók alapján; továbbá: adópolitikai intézkedésekkel hogyan lehet befolyásolni az integrációt (számos tagállamban az adókat nemzeti szinten szedik be, miközben az integráció költségeinek túlnyomó része, például a kirekesztés elleni intézkedések költsége a helyi és regionális önkormányzatokat terheli). Az integrációs politika demokráciát érintő szempontjai is lényegesek, így például a szavazati jog gyakorlásának következményei vagy az integrációs politika eltérő megítélése a társadalom különböző rétegeiben. További kérdések merülnek fel a menekültek és a munkaerőpiacon történő megkülönböztetés témakörének vonatkozásában.

2.6 Az RB **üdvözli** a **Galileo** projekt kidolgozásának megkezdését; ezt a projektet amellel, hogy az innováció tekintetében igen értékes, az RB véleménye szerint a benne alkalmazott technológiai megoldások és különösen azok alkalmazása teszi valóban multidiszciplinárisá és többfunkciójúvá.

2.7 Az RB **úgy véli**, hogy a közegészség, valamint az egészségügy és az ápolás/gondozás tágabban vett területén végzett kutatás a páneurópai érdekű tematikus kutatási prioritások részét kell, hogy képezze. A tanulmányozandó kérdésekhez tartoznak a közegészség különböző oldalai is, például az alkohol és a dohányzás káros hatásainak csökkentését szolgáló intézkedések. Az alkoholprobléma és a dohányzás arányairól és következményeiről gyűjtött ismeretek mind rövid, mind hosszú távon fontosak.

2.8 A városfejlesztéssel kapcsolatos – a környezetvédelmi szempontokon túlmutató – kérdéseknek ilyen értelemben szintén kutatás tárgyát kellene képezniük. Gondolhatunk itt közlekedésre, várostervezésre, víz- és szennyvízgazdálkodásra, kulturális örökségre és idegenforgalomra, de az integrációt és az igazgatást érintő kérdésekre is. Ezekre a témakörökre az ötödik keretprogram még figyelmet fordított, de a hatodikból kimaradtak. Ezért a városfejlesztés összefoglaló áttekintésének feladata a hetedik keretprogramra hárul.

2.9 A Régiók Bizottsága fontos kutatási területnek tekinti a kutatás és a napi gyakorlat összekapcsolását. A kutatásalapú tudás gyakorlati alkalmazhatósága mind a közszférának, mind pedig a magánszektorban komoly kihívást jelent, többek között a társadalombiztosító rendszerek továbbfejlesztésének reformjával kapcsolatban. Ez alapvetően minden kutatási területre, de a szolgáltatási szektorban szerzett új ismeretekre különösen érvényes. Következésképpen erősíteni kéne a kutatási eredmények alkalmazásának kutatását. Eme új kutatási terület tárgyát képezhetik például a kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásba való átvezetésének módszerei, az átalakulás akadályai, vagy annak kérdése, mitől sikeres az egyik fejlesztési stratégia, és mitől nem a másik, hogyan mennek végbe a tudáson alapuló átalakulási folyamatok, hogyan valósul meg a dolgozók bevonása, és egyes javaslati rendszerek hogyan járulhatnak hozzá a kreatív légkör megteremtéséhez. Az európai kutatási politikának tehát egy olyan kutatási területet kell meghatároznia, amely a kutatás és a napi gyakorlat kölcsönhatását vizsgálja, és az innováció, illetve a fejlődés előmozdítására irányul. Fontos, hogy az EU elismerje ezt, és támogassa e kutatási terület kiépítését a szolgáltatási ágazatban.

2.10 A Régiók Bizottsága **úgy véli**, hogy a demográfiai változás, ezen belül a népesség előregedésének témáját egyrészt ajánlatos nemzeti kutatási programok keretében megvizsgálni, majd a kutatást európai szinten az eddigénél nagyobb mértékben összehangolni. A regionálisnál magasabb szintű együttműködés keretében futó programok összehangolásának eljárását az ERA-NET (kutatási és fejlesztési programok koordinációja) mintájára az EK-Szerződés 169. cikke alapján kellene kidolgozni. Másrészt a népesség előregedésével foglalkozó kutatás támogatását a hetedik keretprogram által is jelentősen fokozni kell. Ebben az összefüggésben fontos téma például az „aktív öregség”, amely „Az idősebb dolgozók foglalkoztatottsági szintjének növelése és annak késleltetése, hogy elhagyják a munkaerőpiacot” című európai bizottsági közlemény tárgyát is képezi. Az aktív öregség azonban sokrétűbb megközelítést feltételez; így például fontos lenne bővíteni az egészségben megöregedett emberekről gyűjtött ismeretanyagot, és rávilágítani, mit adhat az idősebb generáció a társadalomnak. Az Unióban a demográfiai változás vonatkozásában az egyes tagállamok között kulturális különbségek és eltérő tapasztalatok figyelhetők meg. Ebből kiindulva számos különféle kérdés vehető fel, amelyeket több szakterületet közösen érintve volna érdemes megvizsgálni. Vonatkozik ez a túlságosan alacsony születési rátára, az elvándorlásra és a drasztikus népességfogyásra, de olyan témákra is, mint a népesség öregedésének kihatása az egészségüggyel és az ápolással/gondozással szembeni igényre, illetve az öngondozás. Az „Együttműködés” program keretében van ugyan szó az európai és nemzeti kutatási programok összehangolásáról, de a Régiók Bizottságának véleménye szerint nagyobb fokú koordinációra lenne szükség.

Az „öregedés” fogalmának társadalmi, gazdasági és kulturális összetevői is vannak. A demográfiai változásra adott válasz – alkalmazkodási koncepciók és társadalmi szintű megoldások kidolgozása – az elkövetkező évek egyik legnagyobb politikai kihívása, főként regionális szinten. Ezért olyan fontos, hogy a nemzeti programok kidolgozásában a helyi és a regionális szint is részt vegyen.

2.11 A Régiók Bizottsága **szerint** a szóban forgó keretprogramra és a versenyképességi és innovációs keretprogramra (VIK) való felosztás következtében elmosódtak a kutatás, az innováció és a gazdaság közötti kapcsolódási pontok. Olyan projektelképzelések, amelyek egyik programba sem sorolhatók be egyértelműen, pedig a növekedés és a munkahelyteremtés szempontjából alapvetők, így könnyen a „senki földjén” végezhetik, és belebuknak a túlzott bürokráciába. Ez legrosszabb esetben tartósan elriasztja a potenciális keresletet, amit pedig Európa nem engedhet meg magának. Rendkívül fontos, hogy az Európai Bizottság mint egységes testület gondoskodjon arról, hogy a különböző főigazgatóságok és programok közötti adminisztratív határok ne hátráltassák a sokat ígérő projekteket.

2.12 A helyi és regionális önkormányzatoknak a technológiai platformokban való részvétele számos fontos társadalmi területen való illetékességük miatt hasznos lehet. A polgárok szükségleteinek megfelelő új technológiai platformok kutatási stratégiáinak kidolgozásában és a vonatkozó, nemrégiben kialakított platformok továbbfejlesztésében a helyi és regionális önkormányzatok természetes részesei a főiskolák, a gazdaság és a közszféra együttműködésének. Ez az együttműködés a technológiai platformok egyik előfeltétele. Vannak olyan technológiai platformok, amelyek könnyen hozzáigazíthatók a helyi és regionális tevékenységek fejlődéséhez. A technológiai platformok hosszú távú vállalkozások, de fejlesztésüket gyakran inkább a technika már régebb óta elismert területei irányítják, mintsem a polgárok alapvető szükségletei.

2.13 A városok, települések és régiók fontos szerepet játszanak a polgárok és a környező területek gazdasági-szociális fejlődésében. Ezért teljes mértékben be kellene őket vonni az innovációra és az egész életen át tartó tanulásra irányuló programokba. Hiszen a városok, a települések és a régiók katalizátorként működhetnek, elősegítve a pénzalapokhoz való széleskörű hozzáférést megkönnyítő partnerséget, a helyi intézmények pedig ösztönző szerepet játszhatnak az innováció és a kutatás fejlesztésében az adott területen.

2.14 Az RB **örömmel veszi tudomásul**, hogy a hetedik keretprogram folyamán a Tanácsban több tagállam és az Európai Parlament is foglalkozni kezdett a társadalmi ösztönzésű kutatási platformok (Socially Motivated Research Platforms – SMRP) fogalmával. E platformok alatt a technológiai platformok egyféle kiegészítése értendő, amely lehetővé teszi, hogy a hosszú távú kutatási stratégiák koncepcióinak kidolgozásakor más érintett szereplők – például állami intézmények, (egyetemi, főiskolai vagy intézetben dolgozó) kutatók, adott esetben akár gazdasági szereplők – véleménye, és ezáltal a társadalmi szükségletek is meghatározó súllyal essenek a latba. Európának új ismeretekre van szüksége, hogy jobban megértse a társadalmi kihívásokból, például bizonyos interkulturális és etnikai különbségekből, a demográfiai helyzet alakulásából, illetve a környezet állapotából (beleértve az éghajlatváltozást)

adódó problémákat. Az SMRP célja egyesíteni azokat, akik Európában érdekeltek a tudásfejlesztés kérdésében, hogy szembenézzenek az Európa előtt álló komoly, hosszú távú társadalmi kihívásokkal. A legjelentősebb érdekeltek közé tartoznak természetesen a tudás „végső felhasználói”, köztük a helyi és regionális önkormányzatok.

2.15 A társadalmi ösztönzésű kutatási platformok fogalma, illetve koncepciója nagymértékben a társadalom érdekelt köreinek kezdeményezéseire és arra épít, hogy ezekben a körökben megvan az igény az új, különböző társadalmi területeken folytatott élvonalbeli kutatáson alapuló ismeretekre. Az elképzelés azt is magában foglalja, hogy az érdekeltek aktívan részt vesznek a kutatandó problémák és kérdéskörök megnevezésében. Ezenkívül azon alapul, hogy a társadalom érdekelt körei aktívan vállalják a felelősséget a keletkező tudás terjesztéséért és alkalmazásáért. Ennek sikerére természetesen nagyobb az esély, ha az érdekelt körök nagymértékben kivehetik a maguk részét a kérdések megfogalmazásából. Az SMRP-k tehát az ipar dominálta technológiai platformok kiegészítéséként értelmezendők. Az ipar szereplői a kutatási területtől függően az egyes SMRP-k munkájába is aktívan bekapcsolódhatnak, jöhetnek az irányt más szereplők határozzák meg. Az SMRP koncepciója felöleli az interdiszciplináris kutatást is, hogy megfeleljen az emberi és társadalmi problémák összetettségének. Ezeket úgy értjük meg legjobban, ha különböző tudományos nézőpontokból vizsgáljuk őket. A tudásfejlesztés és a társadalmi újítások lehetőségeinek bővítése érdekében a széleskörű transznacionális együttműködés is az SMRP részét képezi.

2.16 Az SMRP-ről folytatott vita különféle tartalmi és tárgyi kérdésekre tért ki, amelyek közül a Régiók Bizottsága jelen dokumentumában szeretne kiemelni néhány lehetséges témát: népesedési változások Európában (a népesség előregedése); Európa és az integráció, illetve migráció; fenntartható fejlődés a környezetvédelem fényében.

A népesség előregedésének problémája az EU összes tagállamát érinti, és kérdéseket vet fel többek között az egészségügy, az ápolás/gondozás (például e-egészség, egészséges öregedés, biztonságos lakókörülmények), a nyugdíjrendszer, az aktív élet meghosszabbítása terén. Ezt a demográfiai folyamatot sokan gondként említik, pedig számos lehetőséget is megnyit. A népesség idősebb része komoly, szakértelmen és tapasztalaton alapuló tudásforrásnak tekinthető; számos idősebb polgár jól tájékozott és igényes vevő/felhasználó/páciens, aki különböző területeken el fogja várni az innovatív megoldásokat. Hogyan lehet az emberi erőforrást a legjobban és egész életén át az egyén és a társadalom javára felszabadítani és fejleszteni? Az „integráció és migráció” témakör többek között például az integráció, a munkaerőpiac és a kirekesztés bizonyos szempontjaival foglalkozhatna. A „fenntartható fejlődés – környezetvédelem” témakör az európai területrendezés kérdéseit karolhatja fel: a város mint ösztönző erő – a város és a vidék kölcsönös kapcsolatára összpontosítva; környezetszennyezés és ennek hatása a tájra – a városok és a különböző régiók vidéki területei közötti kölcsönhatásra összpontosítva; Európa felelőssége a globális fenntartható fejlődés vonatkozásában – a globális és az európai összefüggések kölcsönös viszonyára összpontosítva.

3. „Ötletek” program

3.1 Fontos, hogy az Európai Kutatási Tanács a független és nagy szaktudású kutatókkal végzett munkája során nagymértékben ügyeljen a feddhetetlenségre. Tevékenységének a kérelmek könnyen kezelhető adminisztrációjával kell kitűnnie. Alapvető, hogy felismerhető legyen, ki határozza meg a prioritásokat.

3.2 Az Európai Kutatási Tanács által finanszírozott kutatás eredményeit szisztematikusan és ténylegesen elérhetővé kell tenni a más európai régiókban tevékenykedő kutatók számára. Az ehhez szükséges eszközöket a kutatási mobilitást célzó intézkedésekre szánt költségvetésből kell elvenni, vagy az Európai Kutatási Tanács közvetlen támogatása címén kellene biztosítani. Utóbbi esetben a támogatás a jóváhagyott projektekre szánt teljes összegnek csak szerény részét tenné ki.

4. „Emberi erőforrás” program

4.1 Európa tudósokkal való megfelelő ellátása érdekében a Régiók Bizottsága **szükségesnek tartja** a nők munkájának megkönnyítését a kutatás területén. Ebben az összefüggésben fontos tényezőnek tekinthetők a különböző politikai intézkedések, és az emberek mentális hozzáállásának megváltoztatása a gazdasági életben csakúgy, mint az egyetemeken. Be kell vezetni a Marie Curie cselekvési programokat, hogy már a középiskolás fiatalokban felkeltsük az érdeklődést a nők tudományban és kutatásban betöltött szerepe és helye iránt, és ezzel csökkentjük a nők alulreprezentáltságát.

4.2 A Régiók Bizottsága **kiemeli**, hogy minden valószínűség szerint számos különböző intézkedésre lesz szükség nagy számú, jó hírű kutatócsoport Európába csábítása érdekében. Azok a különbségek, amelyek Európában gátolják az ígéretes szakmai előmenetelt, egyrészt földrajzi, jogi és adminisztratív, másrészt kulturális természetűek. A besorolási fokozatok, a jövedelemszintek és a társadalmi juttatások stb. összehasonlítása esetleg elősegítené az európai kutatók szakmai kilátásainak javulását. Használhatna az úgynevezett „társított állások” létrehozása is, amelyek lehetővé tennék, hogy a munkaviszonyban dolgozók munkájuk keretei között kutatótevékenységet is végezzenek.

4.3 A Régiók Bizottsága **úgy véli**, hogy fontos lenne megvitatni, mit jelent az „egész életen át tartó tanulás” mint az európai fejlődés forrása, illetve mint eszköz az európai kutatás-politikai célok elérésére. Jó, hogy ezek a szempontok megtalálhatók az Európai Bizottság javaslataiban, és fontos, hogy a munkát mind a regionális, mind a nemzeti, illetve közösségi szintű szereplők előrelendítsék. Ebben az összefüggésben az RB utal a Kutatási Főigazgatóság, a Vállalkozáspolitikai Főigazgatóság és a Régiók Bizottsága „A kölcsönös tanulás platformjai” elnevezésű kezdeményezésére. Ez a kezdeményezés a regionális szintű döntéshozókra irányul, akiket a „tanulás” kérdéskörét illetően konkrét eszközökkel kellene ellátni. Ilyen eszköz lehet például a regionális körkép, a regionális szintű összehasonlító teljesítményértékelés („benchmarking”) és a regionális profilok.

4.4 Az RB **véleménye szerint** az Európai Bizottságnak arra is tekintettel kellene lennie, hogy az európai kutatók szakmai lehetőségeinek ügye az összes uniós tagállamot, azokon belül pedig a közszféra összes olyan ágazatát érinti, amelyért a települések, járásek és régiók felelősek.

4.5 Ezenkívül az RB **hangsúlyozza**: több intézkedésre van szükség a célból, hogy új kutatógeneráció nevelkedhessen fel és munkálkodhasson az egyetemeken, a gazdasági életben és a közszférában. Itt többek között a kutatók képzését érintő intézkedésekre kell gondolni, például arra, hogy a doktoranduszok tanulmányaik során a gazdasági életben és a közszférában is szerezzenek gyakorlati tapasztalatot. A leendő kutatókat az egyetemen kívüli munkára is ki kell képezni és fel kell készíteni.

5. „Kapacitások” program

A Régiók Bizottsága **üdvözli** a keretprogram szóban forgó részét. **Úgy véli**, annak mind a hat részterülete fontos, de szeretné kiemelni a következőket:

5.1 A „tudásalapú régiók” kezdeményezés többek között azért üdvözlendő, mert megvilágítja a régiók megnövekedett értékét az innováció és a fejlődés szempontjából. A tudásalapú régiók jelentőségét az általános európai gazdasági növekedés fényében nem lehet eléggé hangsúlyozni: ők a nemzeti gazdaságok alappillérei.

5.2 A Régiók Bizottsága **kívánatosnak tartja** a keretprogramok és a strukturális alapok szorosabb összekapcsolását. Az élvonalbeli kutatás és a kohézió támogatása között feszültség figyelhető meg. Ez a feszültség feloldható, ha az élvonalbeli kutatásban érintett szereplők minden régióban ösztönző támogatást kapnak. Emellett a Régiók Bizottsága tanulmány készítésére adott megbízást, amely alaposan megvizsgálja a helyi és regionális önkormányzatok strukturális kapacitását, illetve készségüket a K+F támogatására. A tanulmány tekintetbe veszi többek között a K+F, a strukturális alapok és az innováció kérdéseinek kapcsolódását.

5.3 A Régiók Bizottsága **tudatában van** a pénzügyi tervről Európa-szerte folytatott vitának. Mindamellet rendkívül fontosnak tartja, hogy a szóban forgó új kezdeményezések akkor is folytatódjanak, ha csökkenne a jelen javaslatra szánt pénzügyi keret. Az előirányzott eszközök, amelyek mintegy 160 milliárd euróval csak mintegy 2 %-át teszik ki a 7,4 milliárd euróval ellátott „Kapacitások” alprogramnak, a javaslat ambíciói fényében teljességgel elégtelennek tekinthetők.

5.4 Emellett hiányoznak a konkrét erőfeszítések annak érdekében, hogy az iparral együtt a főiskolák is összekapcsolódjanak a kutató és fejlesztő munka kereskedelmi alkalmazásának

közös kibontakoztatásával és támogatásával. Ez arra vezethető vissza, hogy az innovációt érintő területekkel, a többletől elkülönítve, egy külön versenyképességi és innovációs keretprogram, az úgynevezett VIK-program foglalkozik. Bizonytalanságok észlelhetők a két keretprogram elhatárolásai és lehetséges átfedései vonatkozásában. Az Európai Bizottság feladata, hogy ezeket tisztázza. Ennek során nagy valószínűséggel nem merülnek fel gondok, de ellenkező esetben fontos, hogy az Európai Bizottság készenlétben tartson egy olyan modellt, amely biztosítja a programok jobb illeszkedését. Vegyük például a közös technológiai kezdeményezésekhez felhasznált kockázati tőkét: a piacra történő bevezetés szakaszában egy adott projekt vajon a 7. keretprogram alapján jogosult a támogatásra, vagy a VIK-program keretében kell kérvényezni a szükséges eszközöket?

5.5 A Régiók Bizottsága **hangsúlyozza**, hogy figyelembe kell venni a kutatási intézeteket is mint a műszaki alkalmazások átvitelének és a közös termékfejlesztésnek természetes szövetségeseit. A régiók egyedi gazdasági szerkezete és a közszeaktor felépítése függvényében jelentős szakosodási igény alakulhat ki. Az Európai Bizottságnak nemcsak a kohéziós politikával kapcsolatos szinergiákra kellene felhívnia a figyelmet, hanem az uniós eszközök jelentőségére is a nemzeti és regionális szintű innovációs stratégiák megvalósításában.

5.6 A Régiók Bizottsága **osztja** az Európai Bizottság **nézetét**, miszerint az EU (a strukturális alapok keretében meghatározott) konvergencia célkitűzés által érintett régiókban jelentős *kutatási potenciálok* rejlenek, amelyeket ki kell aknázni.

5.7 Nem szabad figyelmen kívül hagyni a kevésbé kutatásigényes munkaerő-piaci ágazatokat, amelyek szintén nagymértékben hozzájárulnak a gazdasági növekedéshez Európában, de a lisszaboni folyamathoz is. A hatodik kutatási keretprogram eddig főként a kutatásigényes területekhez igazodott. A kevésbé kutatásigényes területek anyagi támogatása, amely lehetővé teszi, hogy ezek a területek kihasználják a már létező technológiákat, olyan innovációk megvalósításához vezethet, amelyek különben elmaradnának. Ezért fontos, hogy a kutatási program nagyobb figyelmet szenteljen ezekre a szereplőkre.

5.8 A Régiók Bizottsága **üdvözli** a „Tudomány a társadalomban” cselekvési programot, és hangsúlyozza az új keretprogram e fontos területének jelentőségét.

6. A Régiók Bizottsága ajánlásai

6.1 A Régiók Bizottsága **véleménye szerint** fontos, hogy a fenntartható fejlődés társadalmi és ökológiai dimenziója az egész 7. keretprogram valódi vezérfonalává váljon.

6.2 A Régiók Bizottsága **reméli**, hogy az Európai Bizottság proaktív szerepet vállal, és sokoldalúan támogatja az SMRP-folyamatokat (*Socially Motivated Research Platforms*) – úgy, ahogy ezt a technikai platformok esetében is tette. Például ajánlatos lenne először az SMRP koncepcióját meghatározni, és különböző érdekelt csoportokat arra biztatni, hogy hosszú távú elképzeléseket és stratégiai kutatási menetrendet dolgozzanak ki, illetve megfigyelőként különböző platformokon vegyenek részt, amelyek munkáját tanácsadóként és támogatóként mozdíthatják elő. Emellett gondoskodhatnak az átláthatóságról, a nyitottságról és bizonyos szervezési feladatokról is. Ezzel a módszerrel az Európai Bizottság a sikeres megvalósítás útját egyengetné.

6.3 A Régiók Bizottsága **megállapítja**, hogy a helyi és regionális önkormányzatok különböző képviselői aktívan munkálkodnak azon, hogy megnyerjék a megfelelő szereplőket az SMRP-koncepció kidolgozására. A Régiók Bizottsága üdvözlé, ha az Európai Bizottság, a Parlament, a Tanács, a kutatást folytató nemzeti intézmények, a települések, járások és régiók, valamint a kutatók és más szereplők között párbeszéd alakulna ki, amely elsőként a népesség előregedésének témáját helyezné középpontba.

6.4 A Régiók Bizottsága **nézete szerint** az egész Európai Bizottság feladata gondoskodni arról, hogy a program végrehajtását ne gátolják abból eredő adminisztrációs nehézségek, hogy a szóban forgó keretprogram, illetve a versenyképességi és innovációs keretprogram (VIK) igazgatásáért más-más főigazgatóság felel. A két program elhatárolását világosan ki kell dolgozni.

6.5 A Régiók Bizottsága **hangsúlyozza** a technológiai fejlesztés fontosságát a hetedik keretprogramon belül. A Versenyképességi és Innovációs Keretprogrammal (VIK) szoros szinergiákat kell kialakítani, hogy szerte Európában új vállalkozások és a tudásalapú vállalkozásokban új munkahelyek jöhessenek létre.

6.6 A Régiók Bizottsága **megítélése szerint** a kiemelt témák körét ki kellene egészíteni a közegészségügy, az egészség, valamint az egészségi és ápolási/gondozási szektor általános kérdéseivel. Ezenkívül a városfejlesztés különféle szempontjai is megvizsgálandók – nem csak a környezetvédelem fényében.

6.7 Tekintettel arra, hogy a KKV-k az európai gazdaság motorjának szerepét töltik be, a Régiók Bizottsága azt **javasolja**, hogy a hetedik keretprogramban a nagyobb volumenű kezdeményezések és a KKV-k közötti egyensúlyra kell törekedni, például a *Tudás régiói* kezdeményezés számára biztosított finanszírozás növelése által.

6.8 A Régiók Bizottsága arra **ösztönzi** az Európai Bizottságot, hogy próbáljon meg példákat gyűjteni különféle résztvevők mintaszerű tudományos együttműködésére helyi szinten. Erre verseny formájában is sor kerülhetne.

6.9 A Régiók Bizottsága **ajánlja** a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek, hogy hagyja jóvá az Európai Bizottság javaslatát, amely a 7. keretprogram részére 72 726 millió eurónak megfelelő eszközt biztosít.

Brüsszel, 2005. november 16.

A Régiók Bizottsága
elnöke
Peter STRAUB